

2. Про нотаріат: закон України від 02.09.1993 № 3425-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12#Text> (дата звернення 18.04.2024).

3. Mediation Awareness and Training Programme for Enforcement Agents URL: <https://rm.coe.int/cepej-2021-7-mediation-training-programmes-enforcement-agents-en/1680ac32fe> (accessed 19.04.2024).

Віра Кудлач,

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри суспільних наук
Івано-Франківського національного технічного
університету нафти і газу (Україна)*

МЕДІАЦІЯ ТА ДІАЛОГ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН СУСПІЛЬНОГО ЦИКЛУ

Актуальність даної проблеми зумовлена тим, що саме дисципліни суспільного циклу покликані формувати майбутніх фахівців, здатних до самовизначення і самовдосконалення, готових самостійно навчатись, творчо працювати і жити; активно діяти та співпрацювати з іншими людьми у суспільстві. Мета доповіді – акцентувати увагу на суспільно-гуманітарному аспекті теоретичного обґрунтування та особливостей практичного впровадження у навчально-виховний процес вищої школи медіації та діалогу як альтернативних методів вирішення спорів. Медіація та діалог допомагають вирішувати наявні суперечки і конфлікти, зважаючи на інтереси сторін, дотримуючись принципу соціальної справедливості.

Джерелами до вивчення даної проблематики послужили роботи І. Канта, Б. Рассела, Ф.Ніцше, Т.Веблена, А.Берла, А.Тоффлера, А.Турена та ін., в яких автори розглядали науку з точки зору розвитку її методологічних і технологічних можливостей, а процес пізнання – у систематично-синтезуючому розумінні навколишнього світу. Упродовж останніх десятиліть зросла зацікавленість до

запровадження інтерактивних методів навчання у вищій школі. У працях педагогів О. Пометун, І. Періг, Є. Полат, В. Поселюжна та ін. визначені основні групи інтерактивних технологій. Однак медіація та діалог в освітньому процесі на сьогодні є малодослідженою і потребує наукових напрацювань. Вчені Г. Єрмоменко, Н. Зелінська, А. Гаврилішин, І Терещенко, Т. Симоненко та ін. у своїх роботах визначили практичні аспекти процесу медіації, хід медіаційної сесії з урахуванням європейського досвіду.

В умовах повномасштабної війни невід'ємною складовою освітнього процесу є гуманізація взаємин усіх його учасників. Відповідно, зростає потреба у підвищенні уваги до суспільних наук. Суспільствознавчі дисципліни дають можливість студентам здійснювати особистісний вибір, проявляти себе в життєвому розмаїтті, розвивати вміння і навички, здобувати компетентності для успішного самоствердження власної особистості.

Педагогічна діяльність базується на комунікації викладач-студент, студент-студент, студент-викладач. Під час навчального процесу викладач має можливість розкрити свій творчий потенціал, настановити студентів на нестандартне, оригінальне, ефективне мислення та вирішення майбутніх професійних завдань. Зокрема, навчають комунікативним навичкам дисципліни вільного вибору суспільно-гуманітарного спрямування. Сьогодні для студентів та викладачів актуалізується роль таких предметів як «Медіація та діалог у професійній діяльності», «Командна комунікація», «Основи міжкультурної комунікації», «Конфліктологія» та ін. Вивчення даних курсів передбачає оволодіння студентами сукупністю якостей, необхідних для досягнення порозуміння. До таких якостей відносяться комунікабельність, організація та проведення діалогу в умовах взаємодії, можливість вирішення конфліктів за допомогою медіації як альтернативного способу. Сформовані в процесі навчання вміння й навички студенти зможуть застосовувати на практиці в конкретних життєвих ситуаціях та майбутній професійній діяльності. ванням європейського досвіду.

Медіація (від лат. *mediare* – бути посередником) – це спосіб врегулювання суперечок і конфліктів за сприяння незалежної особи (медіатора) на основі

добровільної згоди сторін із метою досягнення ними консенсусу та прийняття життєздатного рішення. Основними принципами медіації є гуманність, неупередженість, свобода і відповідальність, а також незалежність, нейтральність, смиренність або відсутність влади в медіатора, конфіденційність, довіра і визнання.

Метою медіації є добровільне, конфіденційне, конструктивне сприяння у врегулюванні спору шляхом перемовин за участю третьої сторони-медіатора. При цьому важливо підкреслити, що медіатор – нейтральний посередник, який виконує роль професійного помічника-консультанта. Він створює умови для взаємоприйняттого вирішення конфлікту, але не вирішує конфлікт, тим більше на чиюсь користь. Медіатор допомагає знайти справедливі норми для майбутнього вирішення конфлікту. Процедура медіації заснована на транзакційній моделі комунікації як процесі одночасного відправлення і отримання повідомлень, під час якого здійснюються взаємодії і формуються відносини між партнерами. Співпраця можлива, тільки якщо сторони готові відкрито і чесно обговорювати ситуацію, що виникла, заявляти в конструктивній формі про свої інтереси і зрозуміти інтереси іншої сторони [2].

Медіатором може виступати як викладач, так і студент, що володіє високим рівнем толерантності, комунікативними вміннями і навичками. Застосування методів інтеграції і генерування ідей для конструктивної комунікації сприяє узагальненню і систематизації багатовимірного сприйняття оточення, здатності до розуміння смислової і оціночної інформації.

В освітньому процесі технічного університету розглядаємо діалог як ключ до порозуміння між різними сторонами навчально-виховної роботи. Водночас діалог є «обміном сенсами», що в нашому розумінні полягає не тільки в обміні інформаційними повідомленнями, викладеними конкретними словами. Значною мірою увага фокусується на усвідомленні сенсів, справжньому змісті, на вмінні їх розпізнати та відчуті в інформаційному повідомленні, зрозуміти, що ж саме криється «за словами», звіритися з тим, хто про це говорить, для підтвердження розуміння чи коригування. Діалог як «якісна зміна» означає появу та формування у ході відсутніх перед тим між учасниками діалогу розуміння, поваги, підтримки,

відповідальності, довіри одне до одного.

Управління результатом діалогу, насамперед, має справу з управлінням очікуваннями. Воно створює загальне розуміння того, що необхідно для розуміння, поліпшення взаємин і здатності спілкуватися, а також яким чином це буде досягнуто за допомогою уточнення і узгодження очікування щодо того, що люди будуть робити і як вони будуть себе вести під час діалогу. Управління очікуваннями використовує ці угоди як основу для проходження за процесом, наглядом за його ефективністю, а також для якісного поліпшення відносин [1, с. 23].

Таким чином, основою для побудови конструктивної взаємодії в технічному університеті є застосування медіації та діалогу. Комунікативні навички допомагають формувати в собі позитивне ставлення до людей, здатність пізнавати світ шляхом діалогічного спілкування, будувати міцні, сталі зв'язки у різноманітних спільнотах без розділеностей.

Список використаних джерел:

1. Як, коли, де працює діалог. Практичний посібник / за заг. ред. К. Гусевої, Д. Проценко. – К.: Координатор проектів ОБСЄ в Україні, 2019. – 51 с.
2. Єнін М., Макаренко Д., Северинчик О. Медіація в освітньому просторі закладів вищої освіти: у пошуках моделі та способів організації. – Режим доступу: <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/194984/195233>.

Анастасія Мартиневич,

координатор з міжнародної діяльності навчально-наукового інституту комунікацій ЗУНУ, магістр з міжнародного права (Україна)

ІНСТИТУТ ВІЙСЬКОВОЇ МЕДІАЦІЇ В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ

Мирне вирішення конфліктів є не лише загальним принципом, що регулює міжнародні відносини, а й невід'ємною складовою соціальної взаємодії. Ця